2161

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019 (CBCS)

Subject: Sanskrit

Paper: CC-X

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words

as far as practicable.

- 1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु दश प्रश्नाः सुरिगरा देवनागरीमाश्रित्य समाधेयाः।
   2×10=20

   नीटित श्रमेश्वित प्रथा (य कात्ना मगिष्ठि श्रम्भत छेख्त प्रश्कृत श्राया ७ (म्वनागती लिशिक लिथा।

   'क' विभागतः प्रश्न चतुष्ट्यम् 'ख' विभागतः प्रश्नद्वयम् 'ग' विभागतश्च प्रश्नद्वयम् समाधेयम्। तेषु चत्वारः प्रश्नाः संस्कृतभाषया अवश्यमेव समाधेयाः।
  - (i) संस्कृतभाषां सूक्ष्मेक्षिकया परिशीलयता उइलियाम् जोन्स्महाभागेन कलिकातायां कस्मिन् ख्रीघ्यब्दे भारतिवद्याचर्चायाः किं प्रतिष्ठानं स्थापितम्? সংস্কৃত ভাষাকে সৃক্ষ্মাতিসৃক্ষ্মরূপে পর্যালোচনাকালে উইলিয়ম জোস্ কলিকাতায় কত খ্রিস্টাব্দে ভারতবিদ্যাচর্চার কোন কেন্দ্র প্রতিষ্ঠা করেন?
  - (ii) जीवत्काले हि जोन्स्महाभागः कमुपाधिं प्राप्तवान्? तस्य रचनासमग्रं कतिभिः खण्डैः उपलभ्यते? জীবৎকালেই জোন্সমহোদয় কোন উপাধিতে ভূষিত হনং তাঁর রচনাবলী কটি খণ্ডে পাওয়া যায়ং
  - (iii) 'अमृतं मधुरं सम्यक्'— इति उइलसनप्रणीतः सम्पूर्णः श्लोकः लिख्यताम्। कस्मै प्रेषितोऽयं श्लोकः? 'অমৃতং মধুরং সম্যক্'— ইত্যাদি উইলসনরচিত সম্পূর্ণ শ্লোকটি লেখো। কার উদ্দেশে শ্লোকটি লেখা হয়?
  - (iv) ब्राह्मीलिपेरुद्भवविषये व्यूलारप्रणीतस्य ग्रन्थस्य नाम किम्? कदा स ग्रन्थः प्रकाशितः? ব্ৰাহ্মী লিপির উদ্ভব বিষয়ে বৃঢ়লারমহোদয়ের গ্রন্থের নাম বলো। সেই গ্রন্থ কখন প্রকাশিত হয়?
  - (v) भगवद्गीताया इउरोपीयभाषया प्राथम्येन अनुवाद: केन कृत:? किस्मिन् अब्दे अयं ग्रन्थ: प्रकाशित:? ইউরোপীয় ভাষায় ভগবদ্গীতার প্রথম অনুবাদ কে করেন? কত খ্রিস্টাব্দে সেই বই প্রকাশিত হয়?
  - (vi) उइलिकिन्समहाभागेन *हितोपदेश*स्यानुवाद: कदा कृत:? कस्माद् वा प्रकाशितोऽयं ग्रन्थ:? উইলিকিসমহোদয় *হিতোপদেশে*র অনুবাদ কখন করেন? কোথা থেকেই বা তা প্রকাশিত হয়?
  - (vii) वेदस्य गूढ़ार्थमवलम्ब्य श्रीअरिवन्दकृतस्य ग्रन्थद्वयस्य नाम लेख्यम्। বেদের গূঢ়ার্থ অবলম্বনে গ্রীঅরবিন্দের লেখা দুটি গ্রন্থের নাম লেখো।
  - (viii) 'Pāṇini as a Poet'— इति प्रबन्धस्तु केन विरचित:? अस्य प्रबन्धकारस्य प्रबन्धान्तरं किम्? 'Pāṇini as a Poet'— এই প্রবন্ধটি কার রচনা? তাঁর অন্য আর একটি প্রবন্ধের নাম লেখো।
  - (ix) श्रीजीवन्यायतीर्थकृतस्य प्रहसनद्वयस्य नाम लेख्यम्। গ্রীজীবন্যায়তীর্থরচিত দৃটি প্রহসনের নাম লেখো।

Please Turn Over

- (x) श्रीजीवन्यायतीर्थविरचितस्य श्रव्यकाव्यद्वयस्य नाम देयम्। ত্রীজীবন্যায়তীর্থরচিত দুটি প্রব্যকাব্যের নাম দাও।
- (xi) हरिदासिसद्धान्तवागीश: किस्मिन् अब्दे अजायत? तत्सम्पादिते महाभारते स्वकृतटीकाया नाम देयम्।
   হরিদাস সিদ্ধান্তবাগীশ কত খ্রিস্টাব্দে জন্মগ্রহণ করেন? তাঁর সম্পাদনায় মহাভারতের স্বকৃত টীকার নাম লেখো।
- (xii) रमाचतुर्धुरिकृतं मनीपिजीविताश्रितनाट्यद्वयं लिख्यताम्। রমা চৌধুরীর লেখা মনীযিজীবনাশ্রিত দুটি নাটকের নাম লেখো।
- (xiii) को नाम हाओडासंस्कृतसाहित्यसमाजस्य प्रतिष्ठातृसम्पादकः? तेन विरचितम् इतिहासाश्रितदृश्यकाव्यद्वयं लिख्यताम् । হাওড়া সংস্কৃত সাহিত্য সমাজের প্রতিষ্ঠাতা সম্পাদকের নাম লেখো। তাঁর লেখা দুটি ঐতিহাসিক রূপকের নাম দাও।
- (xiv) नित्यानन्दस्मृतितीर्थकृतं मनीषिजीवनाश्रितनाट्यद्वयं किम्? নিত্যানন্দ স্মৃতিতীর্থরচিত মনীষিজীবনাশ্রিত দুটি নাট্যের নাম লেখো।
- (xv) वर्धमान विश्वविद्यालयस्य उपाचार्यचरस्य ग्रन्थद्वयं लिख्यताम्। বর্ধমান বিশ্ববিদ্যালয়ের প্রাক্তন উপাচার্যের দুটি গ্রন্থের নাম লেখো।
- 2. अधोलिखितेषु मनीषिषु यथाकामं *चतुर्णो* महात्मना सारस्वतकीर्ति वर्णयत। तथा यत्किञ्चन द्वितयम् सुरगिरा उपस्थाप्यताम् । 5×4=20

নীচের মনীষিদের মধ্যে যে কোনো *চারজনের* সারস্বতকীর্তি বর্ণনা করো। সেখানে যে কোনো *দুজনের* বর্ণনা সংস্কৃতে করো।

- (क) पञ्चाननतर्करलः; (ख) श्रीअरविन्दः; (ग) दयानन्दसरस्वती; (घ) रमा चतुर्धुरी; (ङ)योहान गेअर्ग व्यूलार; (च) होरेस हेम्यान उड़लसन।
- अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्लेषु कयोश्चिद् द्वयो: उत्तरं लिखत।
   नीक्तत्र क्ष्मश्चित्र एय कात्ना मृण्डित छेखत माउ।

 $10 \times 2 = 20$

- (क) महामहोपाध्यायहरिदाससिद्धान्तवागीशस्य ज्ञानचर्चा विवृणुत। মহামহোপাধ্যায় হরিদাস সিদ্ধান্ত বাগীশের বিদ্যাচর্চার পরিচয় দাও।
- (ख) व्याकरणमुपजीव्य क्षितीशचन्द्रच्याटार्जिमहाभागेन को ग्रन्थः विरचितः? तस्य सारस्वतसाधनामाधारीकृत्य जीवनालेख्यं वर्णयत। 1+9=10 ক্ষিতীশচন্দ্র চ্যাটার্জিমহোদয় ব্যাকরণবিষয়ে কোন গ্রন্থ রচনা করেন? তাঁর সারস্বত সাধনা অবলম্বনে জীবনী বর্ণনা করো।
- (ग) क आसीत् उइलियमजोन्समहाभागः? तस्य भारतिवद्याचर्चा वर्णनीया। 2+8=10 উইলিয়ম জোপ কে ছিলেন? তাঁর ভারতবিদ্যাচর্চা বর্ণনা করো।
- (घ) 'India— what can it teach us' इति ग्रन्थ: केन रचित:? तस्य रचियतुः लिखितग्रन्थानां सम्पादितग्रन्थानां च परिचयः प्रदेयः। 2+8=10 'India— what can it teach us' এই গ্রন্থের রচয়িতার নাম লেখো। তাঁর রচিত ও সম্পাদিত গ্রন্থসমূহের পরিচয় দাও।